

Advent - De heerlijkheid van de Heere en de ellende van de mens

Markus 1.1-8, Jesaja 40.1-11

Rev Dr Jos M. Strengholt

Maadi 2008; Heliopolis 2014

In een Nederlandse krant las ik het trieste verhaal van een man in de stad Rotterdam die het oor van zijn vriendin afbeet; daarna besloot hij van de twintigste verdieping van zijn flatgebouw te springen, ziek van zichzelf, ziek van het leven.

Zijn plan verliep goed totdat hij de grond raakte, waar hij slechts zijn arm brak. In het ziekenhuis werd zijn arm gezet en werd hij gearresteerd vanwege de mishandeling van zijn vriendin. Hoe wanhopig moet die man zijn geweest — hij kon niet eens goed springen.

Hier in Egypte zijn miljoenen jonge mensen diep gefrustreerd. Een paar maanden geleden werd de jonge vrouw Yara Salem veroordeeld tot gevangenisstraf omdat zij hier in Heliopolis een papier omhooghield met de woorden: “Vrijheid boven alles.” Ze deed dat tien minuten lang en kreeg drie jaar gevangenisstraf.

Maar verantwoordelijk zijn voor de dood van bijna duizend mensen, dat maakt blijkbaar niet uit. Wij leven in een wereld waarin onrecht regeert.

1. Het leven een droge woestijn

Vaak genieten wij van het leven — maar even vaak moeten wij concluderen dat het leven een droge woestijn kan zijn. Zelfs wanneer onze persoonlijke omstandigheden goed zijn, kunnen wij het verdriet over wat er om ons heen gebeurt niet vermijden.

De adventstijd is in het kerkelijk leven bij uitstek de periode waarin wij ons richten op de hoop die God ons en de wereld aanbiedt.

God gaf de profeet Jesaja in het Oude Testament de opdracht hoop te brengen aan Gods volk: “Troost, troost Mijn volk, want de heerlijkheid van God zal geopenbaard worden.”

Israël was teruggekeerd uit de ballingschap in Babel. Zij waren weer in hun eigen land... maar toch was het nog niet goed. De tempel was herbouwd, maar God was niet teruggekeerd naar Zijn tempel. En een leven zonder God in het middelpunt is leeg, hol en zinloos.

Het land Israël, eens zo geweldig, was voor het volk een geestelijke woestijn geworden.

Zou God opnieuw in hun midden komen wonen, of had Hij hen voorgoed verlaten?

De Bijbel neemt onze problemen serieus; hij verdoezelt ze niet. Wat zou het voor zin hebben gehad als de profeten tegen de Israëlieten hadden gezegd dat zij hun lot maar moesten accepteren? 'Zeker, God is niet tot ons teruggekeerd, God is er niet, maar leef gewoon verder, probeer betekenis in het leven te vinden, creëer je eigen betekenis.'

Israël had een werkelijk probleem, net zoals velen van ons ernstige problemen hebben die serieus genomen moeten worden. En juist in Israëls tijd van crisis sprak God tot Zijn volk en bood Hij hoop.

Ja, inderdaad, het leven is een woestijn: jullie mensen zijn als gras, verdorrend in de hitte van de dag. Er is genoeg reden om depressief te worden van de werkelijkheid.

Maar het Woord van onze God houdt eeuwig stand; wat Hij lang geleden aan Abraham en zijn nageslacht beloofd heeft, zal vervuld worden.

God had Israël leven in vrede beloofd in hun eigen land, met de HEERE God Zelf in hun midden. Dat Woord van God, die belofte, houdt eeuwig stand, zegt Jesaja. Daarom kondigde hij moedig betere tijden aan, een nieuwe dag:

“Troost, troost Mijn volk, zegt uw God. Spreek naar het hart van Jeruzalem en roep haar toe dat haar strijd vervuld is en dat haar ongerechtigheid verzoend is.”

God beloofde een nieuwe start, en de kern van die belofte was dat God Zelf opnieuw in hun midden zou zijn:

“De heerlijkheid van de HEERE zal geopenbaard worden, en alle vlees tezamen zal het zien.”

Jeruzalem wordt opgedragen niet bang te zijn, want: “Zie, hier is uw God,” Die komt met macht en tegelijk als een tedere herder Die Zijn kudde zal weiden.

Wat een prachtige belofte voor ieder die grote problemen kent. God kan ons leven veranderen, want Hij is machtig, en Hij zal het doen, want Hij is een liefdevolle Herder.

Jesaja suggereert dat God een nieuwe Exodus aanbiedt. Israël keek terug op de uittocht uit Egypte naar het beloofde land, maar nu belooft God aan Israël een nieuwe Exodus.

Dat wordt gesuggereerd door de woorden over de weg in de woestijn die bereid moet worden; deze heerbaan voor God is duidelijk de weg terug naar Israël.

Eigenlijk vreemd, want Israël was al uit Babel teruggekeerd. Maar omdat de Geest van God niet was teruggekeerd naar de tempel, was het leven in Israël nog steeds als een leven in ballingschap.

Het idee van een nieuwe Exodus wordt ook gesuggereerd door de woorden dat de heerlijkheid van de HEERE geopenbaard zal worden en dat alle mensen die zullen zien. De heerlijkheid van de HEERE was in de eerste plaats de aanwezigheid van God in de vuur- en wolkkolom die het volk als een herder door de woestijn leidde.

Die vuur- en wolkkolom daalde neer op de tent van God, waar de ark van het verbond bewaard werd. Later rustte zij op de ark van het verbond in de tempel. Maar de tempel was verwoest; de ark was verdwenen, en Gods heerlijkheid was niet langer bij Israël.

Maar nu belooft God nieuw leven, wat betekent dat Hij opnieuw aanwezig zal zijn bij Zijn volk.

2. Johannes de Doper in de woestijn

In de tijd van Johannes de Doper was de heerlijkheid van de HEERE nog steeds niet teruggekeerd naar de tempel. Romeinse vreemdelingen heersten over het land; zonde, ellende, problemen en angst waren niet verdwenen uit het dagelijks leven van de Israëlieten.

Waar is God? Ze hadden hun land, hun huizen, hun werk, zij leefden veilig. Maar toch.

Hoe helpt het ons vandaag om bezittingen, vastgoed, werk en pensioen te hebben, hoe helpt het ons om alles redelijk goed georganiseerd te hebben, als wij het leven nog steeds ervaren als een barre tocht door de woestijn?

De Franse schrijver Blaise Pascal schreef in zijn *Pensées*: “Niets is ellendiger dan ondraaglijk neerslachtig te worden zodra men tot zelfonderzoek gedwongen wordt...”

Israël keek naar zichzelf en vroeg: Waar is God? Als gevolg daarvan ontstonden verschillende bewegingen die probeerden die vragen te beantwoorden.

Er waren de Sadduceeën, die het volk vertelden een goed leven te leiden, ervan te genieten en zich niet al te veel zorgen te maken: “Wat wij hebben, is alles wat er is... Leer leven met je gevoel van leegte.”

Er waren de Essenen, een soort monniken, die zich terugtrokken uit de samenleving om het perfecte leven te creëren in hun afgescheiden gemeenschap: “Ja, de omstandigheden zijn verschrikkelijk, maar God zal ons zegenen in onze ziel en in onze kleine gelukkige gemeenschap; laten we de rest van de wereld vergeten...”

Er waren de Zeloten, radicale politieke groepen die het land wilden zuiveren van de slechte Romeinse bezetting: “Als wij de Romeinen maar verdrijven, dan zal God terugkeren naar het land...”

Ook zeer invloedrijk in de tijd van Johannes de Doper was de beweging van de Farizeeën; zij beweerden dat alleen de meest radicale gehoorzaamheid aan alle wetten van God, zou maken dat God terug zou komen naar de tempel. “Als wij maar betere mensen waren, dan zou God ons weer zegenen...”

Midden in Israëls nood, in een tijd van morele en politieke verwarring, toen mensen wanhopig op zoek waren naar een straaltje hoop, stond Johannes de Doper op.

Johannes de Doper verkondigde dezelfde troost aan het volk Israël als Jesaja had gedaan; wat Jesaja had beloofd, was nog niet vervuld. Johannes hoefde dat niet uit te leggen; het volk wist dit uit eigen ervaring.

Zelfs als alle omstandigheden in ons leven goed zijn, zal de afwezigheid van God ons nog steeds achterlaten met een hartzeer dat alleen Hij kan oplossen.

Voor mensen die het oor van hun vriendin zouden willen afbijten, die een einde willen maken aan de ellende van hun leven, en ook voor mensen met een minder dramatisch verlangen naar verandering, zoals de meesten van ons, wijst de prediking van Johannes in de woestijn op de ware Exodus uit de duisternis naar het licht van Gods aanwezigheid Zelf.

In Jesaja zagen wij de belofte dat de HEERE God Zelf zou komen om in het midden van Zijn volk te zijn, als bron van redding, troost en vrede. Laat mij enkele woorden herhalen:

De weg in de woestijn was de weg van de HEERE, van Jahweh (vers 3).

Een heerbaan moest bereid worden voor onze God, Elohim (vers 3).

“Zie, hier is uw God,” moest worden toegeroepen aan de steden van Juda en Jeruzalem (vers 9).

De Heere is Degene Die komt met macht (vers 10).

Dus de HEERE God, Schepper van hemel en aarde, werd verwacht, om te komen en in het midden van het volk te wonen; voor Hem moest een weg bereid worden. Dat is wat Jesaja aankondigde.

Toen kwam Johannes en verkondigde dat die weg bereid moest worden, want nu was het zover. God kwam nu eindelijk naar Zijn volk.

De aanwezigheid van de HEERE God, niets minder dan dat, is wat Johannes belooft, precies zoals Jesaja. En wat deed hij?

3. Hij wijst naar Jezus

Hij wijst naar Jezus, Degene Die komen zou, en noemde Hem machtiger; Hij zou mensen de Geest van God geven. Hij zou God terugbrengen naar Zijn tempel.

In het Oude Testament was de verwachting dat de HEERE God zou komen met macht en als een zorgzame herder; in het Nieuwe Testament zien wij dat God inderdaad kwam — in de Persoon van Jezus Christus.

Voor de vroege kerk bestond er geen twijfel dat de komst van Jezus Christus datgene was wat in het Oude Testament beloofd was: de komst van de HEERE God. Daarom opent Markus zijn Evangelie door Jezus Christus de Zoon van God te noemen.

De Heere Jezus Christus is de verschijning van Gods heerlijkheid in het midden van Israël. Paulus zou later spreken over het Evangelie van de heerlijkheid van Christus, Die het beeld van God is.

Hebben wij Gods troost nodig? Hebben wij Zijn aanwezigheid nodig in ons woestijnleven? Laten wij dan naar Jezus Christus gaan...

Niet alleen verbindt de Schrift Jezus nadrukkelijk met de heerlijkheid van God, maar ook met de Exodus die Jesaja beloofde als hoop voor Gods volk.

U herinnert zich het tafereel in de Evangeliën waarin Jezus op een berg verschijnt en Mozes en Elia zichtbaar worden. Jezus verscheen in Zijn heerlijkheid — Zijn kleren werden stralend als de bliksem.

Toen Mozes en Elia verschenen, spraken zij met Jezus over Zijn heengaan, dat Hij in Jeruzalem zou volbrengen. Zijn heengaan: Zijn dood, opstanding en hemelvaart.

Het Griekse woord dat Lukas gebruikt voor Zijn heengaan is letterlijk: exodus. Voor de schrijvers van het Nieuwe Testament waren Jezus' dood, opstanding en hemelvaart de ware Exodus die God beloofd had: Jezus leidt de hele mensheid uit zonde, ellende en hopeloosheid naar een leven waarin God aanwezig is.

Conclusie

Zo vinden de thema's van de Exodus en van Gods heerlijkheid hun volledige vervulling in Jezus Christus.

De woestijn waar Johannes preekte was een plaats van voorbereiding op Gods laatste grote daad in de geschiedenis, en die laatste daad was Gods komst in onze geschiedenis, in ons leven, door Jezus Christus.

Hij is met jou in je woestijnreis door het leven als de troostende wolk- en vuurkolom; God laat je niet alleen. Zelfs midden in de woestijn geeft Hij je een voorproefje van het leven dat komt als Zijn volle aanwezigheid werkelijkheid wordt.

Wat een troost! Hij is dichtbij ons, met ons, om ons heen, in ons. Wij ontdekken telkens weer dat Hij onze hoop en troost is voor iedere dag, zelfs midden in droogte.

Ja, wij gaan door vele tijden van woestijn in ons leven, en die tijden zijn soms echt zwaar. Maar zij hoeven niet het einde van onze hoop te zijn; het vacuüm dat de ellende in ons hart veroorzaakt, wordt volmaakt gevuld door de aanwezigheid van Jezus Christus.

Hij is God met ons, in ons lijden, in onze pijn. En uiteindelijk zal Hij alles in Zijn handen nemen en alle dingen totaal nieuw maken.

Mag ik voorstellen dat wij deze adventsperiode gebruiken om onze zorgen en onze problemen niet te ontkennen, maar dat we er eerlijk over zijn?

In plaats van ontkenning is het veel beter om te bidden:

Heere God, U bent in Jezus Christus naar onze donkere wereld gekomen.

U bent onze Redder, onze Herder, onze Troost, onze Hoop.

U kent onze menselijkheid, onze noden en onze problemen.

Kom alstublieft opnieuw, Heere, in mijn leven, en richt mij op.

Troost mij.

Bemoedig mij — met Uw aanwezigheid, Heere.

+ In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, amen.